

Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w Polsce przygotowuje krajowe Raporty o Rozwoju Społecznym już od 1995 roku. Tegoroczny raport, szósty kolejny, poświęcony został problematyce terenów wiejskich, Polsce wsi i małych miast, Polsce pól, lasów i jezior, Polsce rolników, hodowców i rzemieślników.

Raport przedstawia problemy i perspektywy rozwoju terenów wiejskich z punktu widzenia koncepcji rozwoju ludzkiego, która wypracowana przez UNDP w roku 1990, stanowi podstawową metodę badań nad tym rozwojem. Rzecz leży w tworzeniu warunków dla poszerzania ludzkich wyborów. Stawiając człowieka jako punkt centralny rozwoju, koncepcja ta wspiera politykę zapewniającą sprawiedliwy podział dochodu narodowego tak aby każdy miał odpowiedni dostęp do edukacji, usług zdrowotnych oraz środków finansowych pozwalających na zapewnienie odpowiedniego standardu życia. Rozwój ludzki wymaga wolności politycznej, zapewnienia przestrzegania praw człowieka, oraz aktywnego partnerstwa między społeczeństwem i władzami kraju, a także działań mających na celu ochronę środowiska i zgodny z tym środowiskiem rozwój gospodarczy.

Mimo szybkiej industrializacji kraju obszary wiejskie nadal odgrywają ważną rolę w rozwoju Polski. Obszary te zamieszkuje ponad 38% ludności kraju, a rolnictwo wytwarzające 4,8% dochodu narodowego zatrudnia wg oficjalnych danych 25% aktywnej zawodowo ludności. Raport podkreśla fakt, że przyszłość Polski związana jest ze zdolnością włączenia obszarów wiejskich w główny nurt rozwoju kraju. Modernizacja i restrukturyzacja rolnictwa stanowią główne wyzwanie dla Polski, w szczególności z perspektywy integracji z Unią Europejską. Aby wieś mogła brać w pełni udział w transformacji kraju, niezmiennie ważnym czynnikiem jest poprawa dostępu do edukacji oraz zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej dla jej mieszkańców. Niezbędnym czynnikiem jest również wzmocnienie udziału całej społeczności w procesie podejmowania lokalnych decyzji, m.in. poprzez wspieranie rozwoju współpracy między samorządem lokalnym i organizacjami społecznymi.

Raport został przygotowany przez zespół polskich ekspertów pod naukowym kierownictwem Krzysztofa Gorlacha. Opracowanie poprzedził długi proces konsultacji ze środowiskiem rządowym, akademickim oraz ludźmi praktyki na temat głównych przesłań raportu. Mam osobistą nadzieję że ten właśnie raport i zawarte w nim rekomendacje zapewnią podstawy do dalszej dyskusji między politykami, ekspertami, organizacjami pozarządowymi i społeczeństwem na temat rozwoju społecznego polskiej wsi.

Marc Destanne de Bernis

Stały Przedstawiciel
Programu Narodów Zjednoczonych
ds. Rozwoju

Zespół przygotowujący Raport o Rozwoju Społecznym 2000

**Redakcja naukowa
Krzysztof Gorlach**

Zespół Koordynacyjny:

Janusz Czamarski
Piotr Mazurkiewicz

Redakcja Techniczna:

Ewa Pieprzyk
Piotr Sipowicz

Autor mapy 2.1

oraz map w rozdziałach 3, 4, 5, 6
Leszek Szewczyk

Autorzy opracowań i badań:

Stanisława Golinowska, Tadeusz Hunek, Andrzej Kaleta, Lucyna Nowak, Marek Okólski, Biruta Skrętowicz, Paweł Starosta

oraz:

Alina Baran, Anna Bieńkuńska, Tadeusz Buchacz, Agnieszka Chłoń, Elżbieta Ciborska, Lucyna Deniszczuk, Kazimierz Frieske, Zofia Gałązka, Krzysztof Gorlach, Zofia Grembisz-Nowicka, Andrzej Hałasiewicz, Henryk Jasiorowski, Barbara Jaworska-Dębska, Janina Ochojska, Andrzej Pilichowski, Rafał Piwowarski, Małgorzata Posim, Stanisław Radkowski, Ewa Rokicka, Marek Rolla, Janusz Siemiński, Elżbieta Tarkowska, Irena Topińska, Barbara Tryfan, Jan Wojciechowski, Ewa Wrześniewska, Tomasz Żukowski, Małgorzata Żyra

Recenzenci:

Jan Danecki, Eugeniusz Mazurkiewicz,
Józef Okuniewski